

Myynnin ammattitutkinto

Myynnin ammattitutkinto

Tutkinnon suorittanut

- osaa toimia liiketoiminnan periaatteiden ja toimintakonseptin mukaisesti
- osaa valmistautua myyntitilaisuuksiin hallitsemalla oman vastualueensa tuote- ja palveluvalikoiman, hinnoittelun perusteet sekä yrityksen muut tuotteet ja palvelut
- osaa toimia työyhteisössään
- osaa hoitaa ja kehittää asiakkuuksia sekä toteuttaa asiakaspalvelua
- osaa myydä ja arvoida työnsä kannattavuutta.

Tutkinnon suorittaja, joka on valinnut

- **Tuoteryhmän hoitaminen** -tutkinnon osan, osaa muun muassa suunnitella hankintoja, tilata tuotteita, valvoa toimituksia sekä seurata ja kehittää tuoteryhmää.
- **Markkinointitoimenpiteiden toteuttaminen** -tutkinnon osan, osaa muun muassa suunnitella ja toteuttaa markkinointitoimenpiteet sekä seurata niiden toteutusta. joka on valinnut tutkinnon osan työssä oppimisen ohjaaminen, osaa muun muassa suunnitella ja toteuttaa työssä oppimisprosessin.
- **Kauppiasyrittäjätoiminnan käynnistäminen** -tutkinnon osan voi toimia muun muassa kauppiasyrittäjänä.

Tutkinnon suorittaja voi työskennellä myyntitehtävissä, joissa on vastuussa esimerkiksi tuoteryhmästä, palvelukokonaisuudesta tai niiden yhdistelmästä. Hän voi toimia joko kiinteässä toimipaikassa, sähköisessä toimintaympäristössä, toisen palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä.

Perusteen nimi	Myynnin ammattitutkinto
Määräyksen diaarinumero	11/011/2012
Koulutuskoodit	Myynnin ammattitutkinto (334105)
Voimaantulo	01.04.2012

SISÄLTÖ

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	2
2.1. Myyntiin valmistautuminen.	2
2.2. Myynnin toteuttaminen.	4
2.3. Tuoteryhmän hoitaminen.	6
2.4. Markkinointitoimenpiteiden toteuttaminen.	9
2.5. Työssä oppimisen ohjaaminen.	10
2.6. Kauppiasyrittäjätoiminnan käynnistäminen.	12
3. Näyttötutkinnot.	14
3.1. Näyttötutkintojen järjestäminen.	14
3.2. Näyttötutkinnon suorittaminen.	14
3.3. Näyttötutkinnon perusteet.	14
3.4. Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa.	14
3.5. Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa.	15
3.5.1. Arvioijat.	15
3.5.2. Arvioinnin oikaisu.	15
3.6. Todistukset.	15
3.7. Näyttötutkintoon valmistava koulutus.	16
4. Myynnin ammattitutkinnon muodostuminen.	17
4.1. Myynnin ammattitutkinnossa osoitettava osaaminen.	17
5. Myynnin ammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet.	18
5.1. Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit.	18

1. Tutkinnon muodostuminen

Myynnin ammattitutkinto muodostuu kahdesta pakollisesta ja viidestä valinnaisesta tutkinnon osasta, joista tutkinnon suorittaja valitsee yhden. Tutkinto on valmis, kun kolme tutkinnon osaa on suoritettu hyväksytysti.

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT
Myyntiin valmistautuminen, P
Myynnin toteuttaminen, P
VALINNAISET TUTKINNON OSAT
Tuoteryhmän hoitaminen
Markkinointitoimenpiteiden toteuttaminen
Työssä oppimisen ohjaaminen
Kauppiaasyrittäjätoiminnan käynnistäminen
Tutkinnon osa toisesta perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta <i>Tutkinnon suorittaja voi perustellen sisällyttää myynnin ammattitutkinnon valinnaiseksi osaksi omaan ammattialaansa liittyvästä toisesta perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta yhden tutkinnon osan. Todistuksen tämän tutkinnon osan suorittamisesta antaa se tutkintotoimikunta, jonka toimialaan kyseinen tutkinto kuuluu. Myyntityön ja markkinointiviestinnän tutkintotoimikunta tunnustaa tämän tutkinnon osan osaksi myynnin ammattitutkintoa todistuksen perusteella.</i>

2. Tutkinnon osat

2.1. Myyntiin valmistautuminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- toimia liiketoiminnan periaatteiden ja toimintakonseptin mukaisesti
- valmistautua myyntitilanteisiin
- toimia työyhteisönsä jäsenenä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa omissa myyntitehtävissä ja toimiessaan työyhteisössään. Tutkinnon osan tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa siten, että kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa arvioinnin kriteerien mukaisesti.

Tutkinnon suorittaja voi mahdollisesti täydentää tutkintosuoritustaan myynnin valmistautumisen prosessiin liittyvillä ja sen aikana itse tuottamillaan perustelluilla muilla dokumenteilla. Dokumentit voivat olla esimerkiksi liikeidean kuvaus, oman vastuualueen tuote- ja palveluvalikoiman kuvaus siten, että siinä huomioidaan asiakasryhmät tai työnopastamiseen liittyviä asiakirjoja.

Arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksien kirjallisista arvioista sekä mahdollisesti täydentävistä, arvioituista dokumenteista. Itsearviointi ei ole itsestään selvästi osa ammattitaidon osoittamista, vaan on osa tutkinnon suorittajan oppimisprosessia.

Arviointi

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TOIMIA LIIKETOIMINNAN PERIAATTEIDEN JA TOIMINTAKONSEPTIN MUKAISESTI.

Omassa organisaatiossa toimiminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• seuraa taloudellisten suhdanteiden, teknologisten ja väestörakenteen muutosten sekä arvojen vaikutuksia asiakkuuksiin, oman työyksikön tai yrityksen toimintaympäristöön • toimii oman yrityksensä liikeidean, toimintakonseptin ja arvojen mukaan • hyödyntää työssään yrityksensä menestystekijöitä ja sidosryhmäsuhteita • noudattaa toimialaa koskevia määräyksiä, ohjeita ja suosituksia omassa työssään • noudattaa teknologisia, kulttuurisia, taloudellisia ja eettisiä kestävän kehityksen periaatteita • sitoutuu yrityksen ja oman työyksikkönsä tavoitteiden ja toimintasuunnitelmien toteuttamiseen.

Tehokkaan ja taloudellisen toimintatavan noudattaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• toimii aktiivisesti ja aloitteellisesti sekä omien että yrityksen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi • seuraa raportointijärjestelmien ja tunnuslukujen avulla myynnin toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin • käyttää suunnitelmallisesti ja tehokkaasti oman työaikansa.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA VALMISTAUTUA MYYNTITILANTEISIIN.

Tuote- ja palveluvalikoiman hallinta	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• hallitsee oman vastuualueensa tuote- ja palveluvalikoiman ja hinnoittelun perusteet sekä tuntee yrityksensä tarjoamat muut tuotteet ja palvelut • perustelee asiakkaalle omien tuotteiden ja palvelujen edut ja hyödyt suhteessa tärkeimpiin kilpailijoihin ja heidän tuotteisiinsa • ottaa työssään huomioon tuotteiden ja palveluiden kysynnän vaihteluun vaikuttavat tekijät.

Tavoitteellinen ja suunnitelmallinen työskentely	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• ottaa nykyisten ja mahdollisten asiakasryhmien tarpeet ja odotukset huomioon suunnitellessaan omaa työtään • hyödyntää asiakas-, markkina- ja kilpailijatietoa tietoa suunnitellessaan omaa toimintaansa ja myynnin toteutusta • ennakoii kampanjoista ja kausivaihteluista aiheutuvat kysynnän vaihtelut • suunnittelee oma-aloitteisesti myyntityötään ja asettaa sille realistisia tavoitteita.

Toimitusprosessin hallinta	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• tekee tavanomaiset tilaukset käyttäen yrityksensä tilausjärjestelmiä • vastaanottaa saapuvat tuotteet ja materiaalit ja tekee vastaanoton aiheuttamat toimenpiteet • huolehtii tuotteiden esillepanon.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TOIMIA TYÖYHTEISÖNSÄ JÄSENEENÄ.

Työyhteisön jäsenenä toimiminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• noudattaa voimassaolevaa työlainsäädäntöä, alan työehtosopimusta sekä omaa toimialaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä • toimii työntekijälle kuuluvien vastuiden ja velvollisuuksien edellyttämällä tavalla • on vastuullinen, joustava ja yhteistyökykyinen työyhteisön jäsen • toimii aktiivisesti ja vuorovaikutteisesti myyntiryhmän jäsenenä • toimii oman alansa eettisten periaatteiden mukaisesti sekä oman vastuualueensa ja työtehtävänsä edellyttämällä tavalla • edistää omalta osaltaan yrityksen laatutavoitteiden toteutumista • toimii yhteistyössä sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa ottaen huomioon monikulttuurisuuden erityispiirteet • arvostaa omaa työtään ja tuo myönteisesti esille oman osaamisensa • jakaa oman asiantuntemuksensa työyhteisön käyttöön • huolehtii omasta työkyvystään ja jaksamisestaan.

Työympäristöstä huolehtiminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• toimii oman työyksikkönsä turvallisuussuunnitelman ja -määräysten mukaisesti ja kääntyy tarvittaessa esimiehen tai asiantuntijan puoleen • toimii rauhallisesti asiakkaiden tai omaa turvallisuutta uhkaavassa tilanteessa • huolehtii työympäristönsä turvallisuudesta, siisteydestä ja viihtyvyydestä • käyttää turvallisesti ja käyttöohjeita noudattaen työympäristössään tarvittavia koneita ja laitteita.

Työnopastaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• opastaa toisia työyhteisön jäseniä työtehtäviin ja välittää työhön liittyvää hiljaista tietoa • kannustaa opastettavia uuden oppimiseen ja kiittää edistymisestä.

Oman työn ja osaamisen suunnittelu, seuranta ja kehittäminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• kehittää pitkäjänteisesti ja aikatauluttaen omaa työtään ja osaamistaan yhdessä esimiehensä kanssa • kerää aktiivisesti palautetta omasta toiminnastaan.

2.2. Myynnin toteuttaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- hoitaa ja kehittää asiakkuuksia
- myydä
- arvioida oman myyntityönsä kannattavuutta.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa myydessään asiakkaille yrityksen tuotteita tai palveluja tai hoitaessaan vastuullaan olevia asiakkuuksia. Tutkinnon osan tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa siten, että kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa arvioinnin kriteerien mukaisesti.

Tutkinnon suorittaja voi mahdollisesti täydentää tutkintosuoritustaan myynnin toteuttamisen prosessiin liittyvillä ja sen aikana itse tuottamillaan perustelluilla muilla dokumenteilla. Dokumentit voivat olla esimerkiksi asiakkuuksien hallinta-, hoito- ja seurantasuunnitelma, kuvaus yrityksen palvelukonseptiprosessista tai myyntityön tavoitteiden toteutumiseen ja tuloksellisuuteen liittyviä asiakirjoja.

Arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksien kirjallisista arvioista sekä mahdollisesti täydentävistä, arvioiduista dokumenteista. Itsearviointi ei ole itsestään selvästi osa ammattitaidon osoittamista, vaan on osa tutkinnon suorittajan oppimisprosessia.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA HOITAA JA KEHITTÄÄ ASIAKKUUKSIA.

Asiakkuuksien hoitaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• hyödyntää tehokkaasti yrityksen asiakastietojärjestelmää • pitää aktiivisesti yhteyttä asiakkaisiin sovitun suunnitelman mukaisesti • osallistuu suunnitelmien ja vastuittensa mukaisesti yhteistyöhön logistisen ketjun jäsenten kanssa • hyödyntää toiminnassa yhteistyöverkostoja • hoitaa asiakkuuksia yrityksen toimintatapojen ja oman toimenkuvansa mukaisesti, esimerkiksi laatien myyntisuunnitelmat, seuraten niiden toteutumista ja arvioiden poikkeamia • osallistuu asiakkuuksien kehittämistoimenpiteiden suunnitteluun, toteutukseen sekä uusien asiakkaiden hankkimiseen • käyttää työnsä edellyttämässä määrin yrityksen asiakkuuksien hallinta-, hoito- ja seurantajärjestelmiä • seuraa eri asiakkuuksiin kohdistuvien kampanjoiden tuloksia ja ryhtyy tarvittaessa sovittuihin toimenpiteisiin • seuraa ja kehittää yrityksen toimintatapojen mukaan oman tuoteryhmänsä asiakkuuksia ja tuotepalvelukokonaisuuksia • välittää asiakkuuksista saamaansa tietoa ja kokemuksia eteenpäin omassa yrityksessä ja yhteistyöverkostoille • huolehtii osaltaan palveluketjun sujuvuudesta • kerää ja hyödyntää asiakaspalautetta työnsä ja yrityksensä kehittämiseen sovittujen toimintatapojen mukaisesti.

Asiakaspalvelun toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• hoitaa asiakkaiden palvelun yrityksen palvelukonseptin ja hyvän asiakaspalvelun periaatteiden mukaisesti • arvostaa asiakkaita yksilöinä ja asennoituu myönteisesti asiakaspalvelutyöhönsä • luo palvelutapahtumasta asiakkaalle positiivisen kokemuksen • huolehtii myynti- ja palveluympäristön visuaalisesta ja myyvästä ilmeestä • hoitaa asiakastilanteet vuorovaikutteisesti, joustavasti ja sitoutuneesti.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA MYYDÄ.

Myyminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• noudattaa alaansa ja myyntiin liittyvää lainsäädäntöä • toimii joustavasti käytännön asiakaspalvelu- ja myyntityössä • opastaa asiakasta tuote- ja palvelukokonaisuuksien hyödyntämisessä • esittää luontevasti tarvittaessa asiakkaalle perustelut tarjolla olevaan tuotevalikoimaan • yhdistää oman yrityksen tuotteita ja palveluita monipuolisiksi asiakkaan tarpeita tyydyttäviksi ja asiakkuuksia kehittäviksi ratkaisuuksi • ohjaa asiakasta ostopäätöksen tekoon ja päättää kaupan • käyttää alennus- ja maksuehtoja kannattavasti • varmistuu siitä, että asiakas on tyytyväinen hänen ostamaansa tuotteeseen tai palveluun • varmistaa, että myyty tuote tai palvelu on toimitettu sopimuksen mukaisesti • toimii yrityksen palautus-, vaihto- ja takuukäytäntöjen mukaisesti • hoitaa jälkimarkkinoinnin ja reklamaatiot varmistaen asiakastyytyväisyyden.

Vuorovaikutustilanteiden hoitaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• toimii vuorovaikutustilanteissa joustavasti ja tilanneherkästi • viestii tavanomaisissa asiakaspalvelutilanteissa sujuvan suomen tai ruotsin kielen lisäksi yhdellä yrityksen toiminnan kannalta tärkeällä vieraalla kielellä sekä auttaa asiakasta eteenpäin toisella kotimaisella kielellä • ottaa luontevasti vastaan työstään saamansa palautteen • ottaa erilaisissa viestintätilanteissa huomioon kansainvälisyyden ja erilaiset kulttuurit • hoitaa kirjallista viestintää sujuvasti suomen tai ruotsin kielellä tai yrityksessä käytettävällä kielellä • hyödyntää sähköisiä viestimiä ja yrityksen markkinointikanavia omassa työssään • osallistuu oman työnkuvansa mukaisesti markkinointimateriaalin tuottamiseen.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA ARVIOIDA OMAN MYYNTITYÖNSÄ KANNATTAVUUTTA.

Oman myyntityön kannattavuuden arviointi	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• seuraa oman myyntityönsä tavoitteiden toteutumista ja tuloksellisuutta yhdessä esimiehen kanssa • ryhtyy raportointitiedon perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin.

2.3. Tuoteryhmän hoitaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella hankintoja
- tilata tuotteita
- seurata ja kehittää tuoteryhmää.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa hallitsevansa tässä tutkinnon osassa edellytetyt osaamisen tehdessään hankintoja omaan tuoteryhmäänsä. Tutkinnon osan tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa siten, että kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa arvioinnin kriteerien mukaisesti.

Tutkinnon suorittaja voi mahdollisesti täydentää tutkintosuorituksiaan tuoteryhmän hoitamiseen liittyvillä, sen aikana itse tuottamillaan perustelluilla muilla dokumenteilla, esimerkiksi tilausasiakirjoilla, hinnoittelulaskelmilla tai toimitusten valvontaan ja varaston hallintaan liittyvillä asiakirjoilla.

Arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksien kirjallisista arvioista sekä mahdollisesti täydentävistä, arvioituista dokumenteista. Itsearviointi ei ole itsestään selvästi osa ammattitaidon osoittamista, vaan on osa tutkinnon suorittajan oppimisprosessia.

Arviointi

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SUUNNITELLA HANKINTOJA.

Logistisen prosessin hallinta	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• toimii oman tuoteryhmänsä tai yrityksensä logistisessa prosessissa liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman mukaisesti • ottaa logistiikan hallinnassa huomioon yrityksensä ja toimintayksikkönsä toimintaympäristön • kehittää oman työnkuvansa mukaisesti omaa tuoteryhmäänsä.
Hankintojen suunnittelu	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• käyttää monipuolisesti käytössään olevia yrityksen logistisia tietojärjestelmiä • tekee säännöllisesti toistuvat tilausrutiinit • toimii eri tilaustapojen edellyttämällä tavoilla, esimerkiksi varaston täydennys, toimitusmyynti, ennakko-ostot • ennakoi sesongit ja kysynnän vaihtelut • arvioi tietojärjestelmän tekemät tilausehdotukset suhteessa todettuun myyntiin.
Tuoteryhmän kannattavuuden arviointi	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• ottaa hankintoja suunnitellessaan huomioon tuoteryhmälle annetut tavoitteet ja vastuut • ottaa hinnoittelussa huomioon yksittäisten tuotteiden vaikutuksen tuoteryhmän kokonaiskannattavuuteen • seuraa säännöllisesti tuoteryhmänsä keskeisiä toiminnan tunnuslukuja ja mittareita • arvioi tuoteryhmän kannattavuutta suhteessa asetettuihin kannattavuustavoitteisiin • ottaa huomioon kannattavuutta vähentävät tekijät • varautuu mahdollisuuksien mukaan poikkeustilanteisiin, esimerkiksi tuotteiden saatavuuteen, korvaaviin tuotteisiin sekä kuluttajakäyttäytymisen ja kilpailutilanteen muutoksiin.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TILATA TUOTTEITA.

Tilausten organisointi	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• toimii yrityksen määrittelemän logistisen prosessin mukaisesti ottaen tarvittaessa huomioon kansainvälisten hankintojen erityispiirteet • valitsee tuotteille yrityksen toimintatavan ja oman työnkuvan mukaisesti tavarantoimittajat • tekee suunnitellun tilausrytmin mukaiset tilaukset • laatii yrityksen ohjeiden mukaiset tilausasiakirjat • ottaa huomioon sopimusten mukaiset maksu- ja toimitusehdot.

Toimitusten valvonta	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• Tutkinnon suorittaja seuraa yrityksen toimialan ja vastuittensa mukaisesti, että... • ... saapuvat tavaraerät vastaavat tilausta • ... laskutus vastaa toimitusta • ... tuotevirheistä ja toimituksen poikkeamista reklamoidaan yrityksen toimintatavan mukaisesti.

Esillepano	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• noudattaa yrityksen esillepano-ohjeistusta • antaa tarvittaessa ohjeita esillepanoa tekeville henkilöille • seuraa esillepano-ohjeistuksen toteuttamista ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SEURATA JA KEHITTÄÄ TUOTERYHMÄÄ.

Varaston hallinta	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• hyödyntää raportteja ja tunnuslukuja seurannan välineenä • seuraa, että palautukset, reklamaatiot ja hävikki näkyvät raporteissa yrityksen käytäntöjen mukaisesti • varmistaa sovitun toimintatavan mukaisesti tai tilanteen vaatiessa varastosaldon oikeellisuuden ja tekee tarvittavat toimenpiteet.

Tuoteryhmän kehittäminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• arvioi tuoteryhmän kattavuuden saadun asiakaspalautteen perusteella • arvioi tuoteryhmän laajentamista tai supistamista palautteen perusteella • hankkii aktiivisesti tietoa mahdollisista uusista tuoteryhmään kuuluvista tuotteista • tekee esimiehelleen perusteltuja esityksiä tuoteryhmänsä muutoksista.

Oman osaamisen seuranta ja kehittäminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• arvioi oman osaamisensa riittävyttä ja monipuolisuutta suhteessa omaan vastuualueeseensa • ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin hyödyntäen asiantuntijoita.

2.4. Markkinointitoimenpiteiden toteuttaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella markkinointitoimenpiteet
- toteuttaa markkinointitoimenpiteet
- seurata ja kehittää markkinointitoimenpiteiden toteutusta.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa hallitsevansa tässä tutkinnon osassa edellytetyn osaamisen toteuttaessaan markkinointitoimenpiteitä. Tutkinnon osan tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa siten, että kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa arvioinnin kriteerien mukaisesti.

Tutkinnon suorittaja voi mahdollisesti täydentää tutkintosuorituksiaan markkinointitoimenpiteiden toteuttamiseen liittyvillä ja sen aikana itse tuottamillaan perustelluilla muilla dokumenteilla. Markkinointitoimenpiteiden toteuttamiseen liittyviä dokumentteja voivat olla esimerkiksi kannattavuus- tai tuottolaskelmat tai toimenpiteiden toteuttamiseen liittyvä kuvallinen aineisto.

Arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksien kirjallisista arvioista sekä mahdollisesti täydentävistä, arvioituista dokumenteista. Itsearviointi ei ole itsestään selvästi osa ammattitaidon osoittamista, vaan on osa tutkinnon suorittajan oppimisprosessia.

Arviointi

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SUUNNITELLA MARKKINOINTITOIMENPITEET.

Raportointitiedon hyödyntäminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• käyttää monipuolisesti käytössään olevia yrityksen tietojärjestelmiä • arvioi edellisen kauden tai sesongin toimenpiteiden taustalla olevia tekijöitä • tekee raportointitiedon perusteella ehdotukset tarvittavista tuotteista ja tuotemääristä sekä toimitusten ajankohdista yrityksen toimintatavan mukaisesti.

Markkinointitoimenpiteiden suunnittelu	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• perehtyy yrityksen markkinointisuunnitelmaan oman esimiehensä kanssa • laatii tuoteryhmäkohtaiset yrityksen markkinointisuunnitelmaa tukevat monipuoliset ja monikanavaiset toimenpiteet esimiehen kanssa sovitulla tavalla • ottaa toimenpiteiden suunnittelussa huomioon annetut tavoitteet, käytettävissä olevat resurssit ja kilpailutilanteen yrityksen toimintaympäristössä • tiedottaa markkinointitoimenpiteiden toteutuksesta ulkoisia ja sisäisiä sidosryhmiä • varautuu poikkeustilanteisiin mahdollisuuksien mukaan.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TOTEUTTAA MARKKINOINTITOIMENPITEET.

Markkinointisuunnitelman toteutus	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• toteuttaa suunnitelman edellyttämät markkinointitoimenpiteet • varaa toimenpiteiden toteutukseen tarvittavat tilat, laitteet ja henkilöt • noudattaa yrityksen esillepano-ohjeistusta • antaa tarvittaessa ohjeita esillepanoa tekeville henkilöille • seuraa esillepano-ohjeistuksen toteuttamista ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin. • varautuu mahdollisiin poikkeustilanteisiin.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SEURATA JA KEHITTÄÄ MARKKINOINTITOIMENPITEIDEN TOTEUTUSTA.

Kannattavuuden seuranta	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• hyödyntää raporteja ja tunnuslukuja seurannan välineenä • seuraa markkinointitoimenpiteiden vaikutusta tuoteryhmän ja työyksikön kokonaiskannattavuuteen • seuraa, että palautukset, reklamaatiot ja hävikki näkyvät raporteissa yrityksen käytäntöjen mukaisesti.

Markkinointitoimenpiteiden kehittäminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• arvioi markkinointitoimenpiteiden kannattavuutta toteutuneen myynnin ja tuoton perusteella • arvioi toimenpiteiden toteutusta saadun palautteen perusteella • laatii yhteenvedon toimenpiteen toteutuksesta • tekee esimiehelleen perusteltuja esityksiä tulevista toimenpiteistä.

Oman osaamisen seuranta ja kehittäminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• arvioi oman osaamisensa riittävyttä ja monipuolisuutta suhteessa omaan vastuualueeseensa • tarvittaessa kehittää osaamistaan hyödyntäen asiantuntijoita.

2.5. Työssä oppimisen ohjaaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja toteuttaa työssä oppimisprosessin.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa toimiessaan työssä oppimisen ohjaajana omassa työyksikössään tai yrityksessään. Tutkinnon osan tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa siten, että kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa arvioinnin kriteerien mukaisesti.

Tutkinnon suorittaja voi mahdollisesti täydentää tutkintosuorituksiaan työssä oppimisen ohjaukseen liittyvillä, sen aikana itse tuottamillaan perustelluilla muilla dokumenteilla, esimerkiksi työssä oppimiseen liittyvällä aineistolla, koulutussuunnitelmilla tai oppimisen arviointiin liittyvällä aineistolla.

Arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksien kirjallisista arvioista sekä mahdollisesti täydentävistä, arvioituista dokumenteista. Itsearviointi ei ole itsestään selvästi osa ammattitaidon osoittamista, vaan on osa tutkinnon suorittajan oppimisprosessia.

Arviointi

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SUUNNITELLA JA TOTEUTTAA TYÖSSÄ OPPIMISPROSESSIN.

Työtehtävän vaatiman osaamisen tunnistaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• selvittää toiselle työntekijälle työkokonaisuuden ja sen yhteydet muuhun työpaikan kokonaisuuteen • selvittää oppijalle työtehtävässä tarvittavan osaamisen • kertoo oppijalle työtehtävän ja siihen liittyvän osaamisen kehittymisen suuntaviivoja lähitulevaisuudessa.
Nykyisen osaamisen ja oppimistarpeen tunnistaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• arvioi oppijan ammatillista osaamista ja kehittymistarpeita suhteessa työtehtäviin ja yrityksen toimintaan • keskustelee oppijan kanssa hänen ammatillisesta osaamisestaan ja näkemyksestään kehittymistarpeista.
Työssä oppimisprosessien organisointi	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• suunnittelee oppijan ammatillista kasvua tukevan oppimisprosessin ja siihen liittyvät työtehtävät • sopii työssä oppimiseen liittyvästä yhteistyöstä ja organisoinnista, vastuista ja velvollisuuksista yhteistyötahojen kanssa • valitsee oppijalle sopivia työssä oppimisen muotoja yhdessä hänen kanssaan • tekee konkreettisen, toteutettavissa olevan oppimissuunnitelman • opastaa toisia perehdyttäjiä ja työnopastajia erilaisten oppimistilanteiden suunnittelussa • tiedottaa organisaatiossaan työssä oppimiseen liittyvistä järjestelyistä ja toimenpiteistä • toimii vuorovaikutuksessa oman työpaikkansa esimiesten ja toisten työssä oppimisen ohjaajien kanssa.
Työssä oppimiseen liittyvän lainsäädännön hallitseminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• noudattaa työssä oppimiseen liittyvää, esim. ammatillista koulutusta ja työsuojelua koskevaa lainsäädäntöä • opastaa oppijan perehdyttäjiä ja työnopastajia noudattamaan työssä oppimiseen kytkeytyvää lainsäädäntöä • noudattaa työnantajaa ja työntekijöitä koskevaa lainsäädäntöä.

Työssä oppimisen ohjaajana toimiminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• opastaa ja kouluttaa perehdyttäjiä ja työnopastajia erilaisten oppimistilanteiden suunnittelussa sekä opetusmenetelmien valinnassa • käyttää ohjauksellisia menetelmiä työssä oppimisen tukena • luo ohjaustilanteisiin myönteisen ja luottamuksellisen ilmapiirin myös hankaliksi koetuissa oppimistilanteissa • ottaa ohjauksessa huomioon oppijoiden erilaisuuden ja heidän erilaiset oppimistyylinsä.

Työssä oppimisen arviointi	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• arvioi yhdessä oppijan esimiehen kanssa oppijan osaamista laadullisin, työn luonteeseen sopivin menetelmin • laatii joustavan ja toteuttamiskelpoisen suunnitelman osaamisen jatkokehittämistä varten • kiittää oppijaa edistymisestä ja kannustaa jatkuvaan oppimiseen.

Oman työn ja toiminnan laadun kehittäminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• arvioi realistisesti ohjaus- ja kouluttamisosaamistaan ja kantaa vastuuta taitojensa ylläpitämisestä ja kehittämisestä • toimii työlainsäädännön ja alan työehtosopimuksen mukaisesti • seuraa aktiivisesti omien toimintaprosessiensa laatua ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin • ottaa avoimesti ja arvioiden vastaan saamaansa palautetta työssä oppimisen ohjaajana toimimisestaan • käyttää erilaisia lähteitä hankkiakseen monipuolista työssä oppimiseen liittyvää tietoa • soveltaa ja muokkaa hankkimaansa tietoa sekä välittää sitä eri sidosryhmien käyttöön.

2.6. Kauppiasyrittäjätoiminnan käynnistäminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa toimia kauppiasyrittäjänä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa kehittäessään yhdessä eri alojen asiantuntijoiden kanssa yrityksensä liikeideaa ja liiketoimintasuunnitelmaa. Yrittäjyysalan asiantuntijat arvioivat tutkinnon suorittajan toiminnan hänen laatiessaan liikeideaa ja liiketoimintasuunnitelmaa sekä hänen arvioidessaan omaa yrittäjyysosaamistaan. Lisäksi asiantuntijat arvioivat tutkinnon suorittajan liikeidean sekä liiketoimintasuunnitelman toteuttamiskelpoisuuden.

Arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksien kirjallisista arvioista sekä arvioidusta liikeideasta ja liiketoimintasuunnitelmasta.

TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TOIMIA KAUPPIASYRITTÄJÄNÄ.

Yrittäjätoiminnan mahdollisuuksien arviointi	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- tarkastelee ja kuvaa realistisesti ja kriittisesti omat ominaisuutensa ja elämäntilanteensa yrittäjänä toimimisen kannalta - arvioi yrittäjänä toimimiseen liittyvät henkilökohtaiset hyödyt ja riskit - arvioi realistisesti toimialaan, kilpailutilanteeseen ja sidosryhmiin liittyviä tietojaan ja osaamistaan - hyödyntää monipuolisesti eri elämän aloilta saatavia yhteyksiä yrittäjänä toimimisessa - arvioi asiantuntijoiden n avulla omaan yritystoimintaan liittyvien eri verkostojen hyödyntämismahdollisuuksia ja riskejä.

Liikeidean täsmentäminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- arvioi yrityksensä tuotteita ja palveluja suhteessa asiakkaisiin ja toimintaympäristöön - kartoittaa mahdolliset asiakaskunnan tarpeiden muutokset lähitulevaisuudessa - pohtii omaan tuote- ja palveluvalikoimaan tarvittavat muutokset suhteessa asiakaskunnan tarpeiden mahdollisiin muutoksiin - tarkentaa yritystoimintansa tarvitsemat fyysiset, taloudelliset ja henkiset resurssit asettaen ne tärkeysjärjestykseen - täsmentää yrityksensä liikeidean yritystoiminnalle tekemiensä arvioiden ja valintojen mukaisesti.

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- ottaa huomioon lainsäädännön asettamat vaatimukset omalle yritystoiminnalleen - arvioi alihankkijoittensa ja markkinointikanaviensa mahdollisuudet liiketoimintansa kannalta - laatii liiketoiminnalleen realistisen rahoitussuunnitelman ja tulosbudjetin - päättää yrityksensä taloushallinnon järjestämistavan - laatii tekemiensä ratkaisujen perusteella kirjallisen liiketoimintasuunnitelman - arvioi ja pohtii liiketoimintasuunnitelmansa toteutumismahdollisuuksia ja riskejä.

3. Näyttötutkinnot

3.1. Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

3.2. Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätyt tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

3.3. Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

3.4. Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa

Koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen sekä tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta. Henkilökohtaistamisessa tulee ottaa huomioon ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n (952/2011) säännökset opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Opetushallitus on antanut henkilökohtaistamista koskevan erillisen määräyksen (43/011/2006).

3.5. Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Jokaisen tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arvioinnin perusteet. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

3.5.1. Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

3.5.2. Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyyntö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

3.6. Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

3.7. Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalle tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

4. Myynnin ammattitutkinnon muodostuminen

4.1. Myynnin ammattitutkinnossa osoitettava osaaminen

Myynnin ammattitutkinnon suorittanut henkilö toimii vastuullisissa myyntitehtävissä. Hän vastaa esimerkiksi tuoteryhmästä, palvelukokonaisuudesta tai niiden yhdistelmästä. Hän voi myös vastata nimetyistä asiakkaista tai asiakkuuksista. Yrityksellä on joko kiinteä toimipaikka, sähköinen toimintaympäristö tai myyjä toimii itsenäisenä yrittäjänä. Tutkinnon suorittajalla on vankka kokemus käytännön myyntityöstä.

Tutkinnon suorittamista henkilökohtaistettaessa tutkintosuoritukset suunnitellaan ja toteutetaan ottaen huomioon yritykselle tai tehtävälle ominaiset piirteet, esimerkiksi onko kyseessä tuotteiden tai palvelujen myynti tai myynti yksittäisille kuluttajille tai myynti yritykseltä yritykselle. Pakollisten tutkinnon osien tutkintotilaisuuksissa tutkinnon suorittaja osoittaa hallitsevansa myyntiprosessin toimiessaan asiakkaiden kanssa. Lisäksi tutkinnon suorittaja hallitsee yhden valinnaisen tutkinnon osan edellyttämän erikoistuneen osaamisen.

5. Myynnin ammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet

Tutkinnon perusteissa vaadittu ammattitaito osoitetaan tutkintotoimikunnan hyväksymän myynnin ammattitutkinnon järjestämissuunnitelman perusteella henkilökohtaistetuissa tutkintotilaisuuksissa aidossa työympäristössä tutkinnon suorittajan omista työtehtävissä, jolloin tutkinnon suorittaja osoittaa kattavasti tutkinnon perusteissa edellytetyn ammatillisen osaamisen.

Arvioijat, jotka on perehdytetty arviointitehtävään, arvioivat tutkinnon suorittajan ammattitaidon tutkintotilaisuuksissa. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Arvioijat arvioivat ja dokumentoivat tutkinnon suorittajan osoittaman osaamisen tutkinnon ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja kriteerien mukaisesti. Tutkinnon suorittajalle annetaan rakentava ja kannustava palaute tutkintosuorituksesta.

Tutkinnon suorittajalle voidaan antaa mahdollisuus täydentää tutkintosuorituksiaan suullisesti tilaisuudessa, johon osallistuu tutkinnon suorittajan lisäksi yksi tai useampi arvioija. Arvioija kirjaa keskustelun aikana tehdyt havainnot arviointilomakkeeseen. Näin varmistetaan tutkintosuoritusten kattavuus ja arvioinnin luotettavuus. Tämä mahdollisuus voidaan järjestää tutkinnon osan suorittamisen yhteydessä tai sitten kun kaikki tutkinnon osien suoritukset on tehty.

Myynnin ammattitutkinto arvioidaan tutkinnon osa kerrallaan niin, että tutkinnon suorittajan ammattitaitoa verrataan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin. Kolmikantainen arvioijaryhmä tekee tutkinnon osan kirjallisen arviointiesityksen tutkintotoimikunnalle sen jälkeen, kun tutkintosuoritukset on tehty kattavasti, luotettavasti ja tutkinnon perusteiden mukaisesti. Kolmikantaisen arvioijaryhmän jäsenet edustavat työnantajia, työntekijöitä ja opettajia.

5.1. Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit

Tutkinnon osan työelämän tehtävä- ja taitoalueista muodostetut ammattitaitovaatimukset määritellään seuraavilla sivuilla **lihavoidulla tekstillä**. Sen alla ovat ammattitaitovaatimuksesta johdetut arvioinnin kohteet vasemmassa sarakkeessa. Arvioinnin kohteet ilmaisevat ne ammattitaidon kannalta keskeiset osaamisalueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Oikealla puolella olevaan sarakkeeseen on kirjoitettu arvioinnin kriteerit, jotka määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason. Näiden perusteella arvioidaan tutkintosuorituksen hyväksyminen.